

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. apríla 2008*

Vo veci C-456/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Nemecko) z 5. októbra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 16. novembra 2006, ktorý súvisí s konaním:

Peek & Cloppenburg KG

proti

Cassina SpA,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia G. Arestis, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a J. Malenovský (spravodajca),

* Jazyk konania: nemčina.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci sekcie,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. novembra 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Peek & Cloppenburg KG, v zastúpení: A. Auler, Rechtsanwalt,

— Cassina SpA, v zastúpení: A. Bock, Rechtsanwalt,

— poľská vláda, v zastúpení: E. Ośniecką-Tamecką, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: H. Krämer a W. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 17. januára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 smernice 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Peek & Cloppenburg KG (ďalej len „Peek & Cloppenburg“) a Cassina SpA (ďalej len „Cassina“) v súvislosti so sprístupnením nábytku verejnosti a jeho vystavením, ktoré podľa spoločnosti Cassina porušujú jej výlučné právo na šírenie.

Právny rámec

Medzinárodnoprávna úprava

- 3 Zmluva Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorských právach (ďalej len „WTC“) a zmluva WIPO o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch (ďalej len „WPPT“), prijaté v Ženeve 20. decembra 1996, boli schválené v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208).

4 Článok 6 WTC s nadpisom „Právo na šírenie“ stanovuje:

„1. Autori literárnych a umeleckých diel majú výhradné právo udeľovať súhlas na sprístupnenie originálu a rozmnoženín svojich diel verejnosti predajom alebo iným prevodom vlastníctva.

2. Žiadne ustanovenie tejto zmluvy nemá vplyv na slobodu zmluvných strán, aby určili prípadné podmienky, za ktorých sa po prvom predaji alebo prevode, alebo prechode vlastníctva k originálu alebo rozmnoženine diela so súhlasom autora vyčerpá právo podľa odseku 1.“

5 Článok 8 WPPT s nadpisom „Právo na šírenie“ priznáva výkonným umelcom výhradné právo udeľovať súhlas na sprístupnenie originálu a rozmnoženín zvukových záznamov ich umeleckých výkonov verejnosti predajom alebo iným prevodom vlastníctva.

6 Článok 12 WPPT zakotvuje obdobné právo v prospech výrobcov zvukových záznamov.

Právna úprava Spoločenstva

7 V odôvodneniach č. 9 až 11, 15 a 28 smernice 2001/29 sa vyhlasuje:

- „9. Akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva sú podstatou pre duševnú tvorbu. Ich ochrana pomáha zaistiť udržiavanie a rozvoj tvorivosti v záujme autorov, interpretov, producentov, spotrebiteľov, kultúry, priemyslu a verejnosti ako celku. ...
10. Ak majú autori alebo výkonní umelci pokračovať vo svojej tvorivej a umeleckej práci, musia za používanie svojej práce dostávať primeranú odmenu, rovnako ako producenti, aby boli schopní financovať túto prácu. ...
11. Jedným z hlavných spôsobov zabezpečenia potrebných zdrojov pre európsku kultúrnu tvorivosť a produkciu a zabezpečenia nezávislosti a dôstojnosti umeleckých tvorcov a interpretov je prísny a účinný systém ochrany autorských práv a súvisiacich práv.

...

15. Na diplomatickej konferencii, ktorá sa konala pod záštitou Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) v decembri 1996, boli prijaté dve nové zmluvy, [WTC] a [WPPT]... Táto smernica slúži na uplatnenie viacerých medzinárodných záväzkov [vykonanie niektorých týchto nových medzinárodných záväzkov — *neoficiálny preklad*].

...

28. Podľa tejto smernice do ochrany autorských práv patrí aj výlučné právo kontrolovať šírenie diela obsiahnutého v hmotnom článku. Prvým predajom originálu diela alebo jeho rozmnožením v spoločenstve zo strany nositeľa práv, alebo s jeho súhlasom zaniká právo kontrolovať ďalší predaj tohto predmetu v spoločenstve.

...“

8 V článku 4 tejto smernice s nadpisom „Právo šírenia“ sa uvádza:

„1. Členské štáty poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženiam výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

2. Distribučné právo sa nevyčerpá v rámci spoločenstva vo vzťahu k originálu alebo ku kópiám diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému objektu v rámci spoločenstva uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom.“

- 9 V článku 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. ES L 346, s. 61; Mim. vyd. 17/001, s. 120) sa uvádza:

„1. V súlade s ustanoveniami tejto kapitoly ustanovia členské štáty s výnimkami podľa článku 5 právo udeliť súhlas alebo zakázať nájom a vypožičiavanie originálov a rozmnoženín diel chránených autorským právom...

2. Na účely tejto smernice „nájom“ znamená sprístupnenie na použitie na časovo obmedzené obdobie na účely priameho alebo nepriameho hospodárskeho alebo obchodného prospechu.“

- 10 Podľa článku 9 ods. 1 smernice 92/100 „členské štáty ustanovia [pre umelcov, pre výrobcov fonogramov, pre výrobcov prvých záznamov filmov, pre vysielacie organizácie] výhradné právo sprístupňovať [tieto predmety ochrany], ako aj ich rozmnoženiny verejnosti predajom alebo iným spôsobom (ďalej len ‚právo na rozširovanie‘)“.

- 11 Smernica 92/100 bola zrušená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. ES L 376, s. 28). Tá v podstate preberá uvedené ustanovenia smernice 92/100.

Vnútroštátna právna úprava

- 12 Článok 15 ods. 1 zákona o autorskom práve (Urheberrechtsgesetz) z 9. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273) stanovuje:

„Autor má výlučné právo využívať svoje dielo v materiálnej podobe; toto právo zahŕňa najmä:

...

právo na šírenie (článok 17),

...“

- 13 Článok 17 ods. 1 uvedeného zákona stanovuje:

„Právo na šírenie je právo ponúkať verejnosti alebo uviesť do obehu originál diela alebo jeho rozmnoženiny.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Cassina vyrába sedací nábytok. Jej kolekcia zahŕňa kusy nábytku, ktoré boli vyhotovené podľa návrhov Charlesa Eduarda Jeannereta, nazývaného Le Corbusier. Patria

k nim kreslá a pohovky série LC 2 a LC 3, ako aj stolový systém LC 10-P. Cassina uzavrela licenčnú zmluvu o výrobe a predaji tohto nábytku.

- 15 Peek & Cloppenburg prevádzkuje na celom území Nemecka obchody s dámskou a pánskou konfekciou. V jednom zo svojich obchodov vytvoril odpočinkovú zónu pre zákazníkov a vybavil ju kreslami a pohovkami série LC 2 a LC 3 a konferenčným stolíkom zo stolového systému LC 10-P. Vo výklade jednej zo svojich pobočiek vystavil na dekoračné účely kreslo zo série LC 2. Uvedené kusy nábytku nepochádzajú od spoločnosti Cassina, ale boli vyrobené bez jej súhlasu istým podnikom nachádzajúcim sa v Bologni (Taliansko). Podľa vnútroštátneho súdu nepožíval tento nábytok v danom čase žiadnu autorskoprávnú ochranu v členskom štáte, v ktorom bol vyrobený.
- 16 Keďže sa Cassina domnievala, že Peek & Cloppenburg takto zasiahol do jej práv, podala na Landgericht Frankfurt žalobu, v ktorej žiadala, aby bol zaviazaný zdržať sa takéhoto konania a poskytnúť jej informácie najmä o kanáloch, cez ktoré sa tento nábytok distribuuje. Okrem iného Cassina navrhovala zaviazat' ho na náhradu škody.
- 17 Keď Landgericht Frankfurt vyhovel žalobe spoločnosti Cassina a odvolací súd v zásade potvrdil prvostupňové rozhodnutie, podal Peek & Cloppenburg „revízny“ opravný prostriedok na Bundesgerichtshof.
- 18 Uvedený súd uvádza, že vzhľadom na to, že Cassina má výlučné právo na šírenie v zmysle článku 17 zákona o autorskom práve z 9. septembra 1965, jeho rozhodnutie závisí od toho, či bolo počínaním Peek & Cloppenburg toto právo porušené.

- 19 Podľa uvedeného súdu o šírenie ide zvyčajne vtedy, keď sú originál diela alebo jeho rozmnoženiny z internej podnikovej sféry prevodom vlastníctva alebo držby prenesené k verejnosti. V tejto súvislosti stačí aj prevod držby na obmedzené obdobie. Vyplýva z toho však otázka, či je za verejné šírenie iným spôsobom ako predajom v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 potrebné považovať aj konanie spočívajúce v sprístupnení rozmnoženín chránených autorským právom verejnosti, ak pritom nedochádza k prevodu vlastníctva alebo držby, a teda k prevodu skutočného oprávnenia nakladať s nimi, keď sú tieto rozmnoženiny — tak ako vo veci samej — umiestnené v predajných priestoroch len preto, aby ich mohli zákazníci používať.
- 20 Okrem toho sa Bundesgerichtshof pýta, či aj obyčajné vystavenie rozmnoženiny diela vo výklade obchodu bez toho, aby bolo dielo sprístupnené na používanie, predstavuje formu verejného šírenia v zmysle uvedeného ustanovenia.
- 21 Ďalej podľa názoru Bundesgerichtshof vzniká otázka, či požiadavky ochrany voľného pohybu tovaru stanovenej v článkoch 28 ES a 30 ES za takých okolností, aké sú vo veci samej, neobmedzujú výkon uvedeného práva na šírenie.
- 22 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. a) Je potrebné sa domnievať, že o verejné šírenie iným spôsobom [ako predajom] v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29... ide vtedy, ak je tretím osobám

umožnené používať rozmnoženiny diela chráneného autorským právom, pričom s prenechaním užívacieho práva nie je spojený prevod skutočného oprávnenia nakladať s týmito rozmnoženinami?

- b) Ide o šírenie podľa článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 aj vtedy, ak sú rozmnoženiny diela chráneného autorským právom verejne vystavené bez toho, aby bola tretím osobám poskytnutá možnosť tieto rozmnoženiny používať?

2. V prípade kladnej odpovede:

Môže ochrana voľného pohybu tovaru v uvedených prípadoch brániť výkonu práva na šírenie, ak vystavené rozmnoženiny diela nie sú v členskom štáte, kde boli vyrobené a uvedené do obehu, chránené autorským právom?“

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- ²³ Listom doručeným Súdnu dvoru 7. marca 2008 Cassina v nadväznosti na návrhy generálnej advokátky požiadala o opätovné otvorenie ústnej časti konania podľa článku 61 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Cassina najmä tvrdí, že generálna advokátka oprela svoje návrhy o mnohé chybné tvrdenia, že nerešpektovala judikatúru Súdneho dvora a nezohľadnila všetky relevantné okolnosti sporu. Cassina si preto žela poskytnúť Súdnu dvoru doplňujúce informácie.

- 24 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ani Štatút Súdneho dvora, ani jeho rokovací poriadok nepoznajú možnosť, aby účastníci konania podali pripomienky k návrhom generálneho advokáta (pozri najmä rozsudok z 30. marca 2006, Emanuel, C-259/04, Zb. s. I-3089, bod 15).
- 25 Súdny dvor môže v súlade s článkom 61 svojho rokovacieho poriadku bez návrhu, na návrh generálneho advokáta alebo tiež na návrh účastníkov konania nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania, ak usúdi, že nemá dostatok informácií alebo že vec má byť rozhodnutá na základe tvrdenia, ktoré strany vzájomne neprerokovali (pozri najmä rozsudky z 13. novembra 2003, Schilling a Fleck-Schilling, C-209/01, Zb. s. I-13389, bod 19, ako aj zo 17. júna 2004, Recheio — Cash & Carry, C-30/02, Zb. s. I-6051, bod 12).
- 26 V tomto prípade sa však Súdny dvor po vypočutí generálnej advokátky domnieva, že má k dispozícii všetky podklady, ktoré potrebuje na zodpovedanie položených otázok.
- 27 Z tohto dôvodu nie je potrebné nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a) a b)

- 28 Vo svojej prvej otázke písm. a) a b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či pojem verejného šírenia diela alebo jeho rozmnožením iným spôsobom ako predajom

v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 treba vykladať tak, že zahŕňa jednak situáciu, keď je verejnosti umožnené užívať rozmnoženiny diela chráneného autorským právom bez toho, aby s poskytnutím užívacieho práva bol spojený prevod vlastníctva, jednak situáciu, keď sú uvedené rozmnoženiny verejne vystavené bez poskytnutia možnosti tieto rozmnoženiny používať.

29 Článok 4 ods. 1 ani žiadne iné ustanovenie smernice 2001/29 dostatočne presne nevymedzujú pojem verejného šírenia diela chráneného autorským právom. Na druhej strane je však tento pojem jasnejšie vymedzený vo WTC a WPPT.

30 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa právne texty Spoločenstva, pokiaľ je to možné, musia vykladať vo svetle medzinárodného práva, najmä ak sú takéto texty určené práve na vykonanie medzinárodnej zmluvy uzatvorenej Spoločenstvom (pozri najmä rozsudky zo 14. júla 1998, Bettati, C-341/95, Zb. s. I-4355, bod 20, a zo 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, Zb. s. I-11519, bod 35).

31 Je nesporné, že tak, ako to vyplýva z odôvodnenia č. 15 smernice 2001/29, jej cieľom je vykonať na úrovni Spoločenstva záväzky, ktoré Spoločenstvu vyplývajú z WTC a WPPT. V takej situácii je pojem šírenia, obsiahnutý v článku 4 ods. 1 uvedenej smernice, pokiaľ je to možné, potrebné vykladať vo svetle definícií zakotvených v týchto zmluvách.

32 WTC pritom v článku 6 ods. 1 definuje pojem práva na šírenie, ktoré patrí autorom literárnych a umeleckých diel, ako výhradné právo udeľovať súhlas na prístupenie

originálu a rozmnoženín svojich diel verejnosti predajom alebo „iným prevodom vlastníctva“. Okrem toho články 8 a 12 WPPT obsahujú rovnaké definície práva na šírenie vo vzťahu k výkonným umelcom a výrobcam zvukových záznamov. Relevantné medzinárodné zmluvy teda spájajú pojem šírenia výlučne s konceptom prevodu vlastníctva.

33 Keďže ustanovenie článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 v takomto kontexte hovorí o šírení „predajom alebo iným spôsobom“, treba tento pojem v súlade s uvedenými zmluvami vykladať ako formu šírenia, s ktorou musí byť spojený prevod vlastníctva.

34 Tento záver nevyhnutne vyplýva aj z výkladu príslušných ustanovení o vyčerpaní práva na šírenie vo WTC a v smernici 2001/29. To je upravené v článku 6 ods. 2 WTC, ktorý ho spája s rovnakými úkonmi, aké sú uvedené v odseku 1 uvedeného článku. Odseky 1 a 2 článku 6 WTC preto tvoria celok, ktorý je potrebné vykladať spoločne. Tieto dve ustanovenia sú pritom výslovne zamerané na úkony, s ktorými je spojený prevod vlastníctva.

35 Odseky 1 a 2 článku 4 smernice 2001/29 majú rovnakú štruktúru ako článok 6 WTC a ich cieľom je tento článok prevziať. Takže rovnako ako článok 6 ods. 2 WTC, aj článok 4 ods. 2 smernice stanovuje vyčerpanie práva na šírenie týkajúce sa originálu alebo rozmnoženín diela v prípade prvého prevodu vlastníctva tohto predmetu. Vzhľadom na to, že uvedený článok 4 preberá článok 6 WTC a že tento článok 4 treba rovnako ako článok 6 WTC vykladať ako celok, výraz „iným spôsobom“, uvedený v článku 4 ods. 1 smernice 2001/29, treba vykladať v súlade s významom, ktorý je mu prisúdený v odseku 2 tohto článku, teda tak, že sa s ním spája prevod vlastníctva.

- 36 Z uvedeného vyplýva, že pojem verejného šírenia diela alebo jeho rozmnoženín iným spôsobom ako predajom v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 zahŕňa len úkony, s ktorými sa výlučne spája prevod vlastníctva daného predmetu. Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom to v prípade úkonov, o ktoré ide vo veci samej, zjavne neplatí.
- 37 Je potrebné zdôrazniť, že v protiklade s tým, čo tvrdí Cassina, nemožno tieto závery vyvrátiť odôvodneniami č. 9 až 11 smernice 2001/29, podľa ktorých musí byť harmonizácia autorského práva založená na vysokej úrovni ochrany, autori musia za používanie svojich diel dostávať primeranú odmenu a systém ochrany autorského práva musí byť prísny a účinný.
- 38 Táto ochrana sa môže realizovať len v rámci, ktorý zaviedol zákonodarca Spoločenstva. Súdnemu dvoru preto neprislúcha založiť v prospech autorov nové práva, s ktorými smernica 2001/29 nepočíta, a rozšíriť tak význam pojmu šírenia originálu alebo rozmnoženiny diela nad rámec významu, ktorý mu chcel dať zákonodarca Spoločenstva.
- 39 Jemu by prináležalo, aby prípadne zmenil právne normy Spoločenstva na ochranu duševného vlastníctva, ak by sa domnieval, že ochrana autorov nie je dostatočne zabezpečená platnou právnou úpravou a že také využívanie, o aké ide vo veci samej, by malo podliehať udeleniu súhlasu zo strany autorov.

40 Z tých istých dôvodov nemožno súhlasiť s argumentáciou spoločnosti Cassina, že pojem šírenia originálu alebo rozmnoženiny diela treba vykladať zoširoka, lebo konania, o ktoré ide vo veci samej, sú trestuhodné, keďže nositeľ autorského práva nezískal za používanie rozmnožením svojho diela, chráneného legislatívou členského štátu, v ktorom sa rozmnoženiny požívajú, žiadnu odmenu.

41 Na prvú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že pojem verejného šírenia originálu diela alebo jeho rozmnoženiny iným spôsobom ako predajom v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29 sa spája výlučne s prevodom vlastníctva tohto predmetu. Preto ani obyčajné poskytnutie možnosti verejnosti používať rozmnoženiny diela chráneného autorským právom, ani verejné vystavenie uvedených rozmnoženín bez skutočného poskytnutia možnosti ich používania, nemôžu predstavovať takúto formu šírenia.

O druhej otázke

42 Keďže odpoveď na prvú otázku je záporná, na druhú otázku nie je potrebné odpovedať.

O trovách

43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Pojem verejného šírenia originálu diela alebo jeho rozmnoženiny iným spôsobom ako predajom v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa spája výlučne s prevodom vlastníctva tohto predmetu. Preto ani obyčajné poskytnutie možnosti verejnosti používať rozmnoženiny diela chráneného autorským právom, ani verejné vystavenie uvedených rozmnoženín bez skutočného poskytnutia možnosti ich používania, nemôžu predstavovať takúto formu šírenia.

Podpisy